

Onderwerp: Monitor Discriminatie Oost-Nederland 2020

24 juni 2021

Geachte College van B&W, geachte heer, mevrouw,

Gemeenten zijn op grond van artikel 3 van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) verplicht om het aantal meldingen te rapporteren aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹. Met deze *Monitor discriminatie Oost-Nederland 2020* bieden we u de mogelijkheid om aan de invulling van deze verplichting te kunnen voldoen. Deze multi-agencymonitor wordt u aangeboden door de politie, het OM en de ADV's in Oost-Nederland. Het staat het u vrij deze monitor te delen. In deze brief wordt ingegaan op de inhoud van deze monitor en de belangrijkste aandachtspunten. In de monitor treft u een overzicht aan van het aantal meldingen van ervaren discriminatie die in Oost-Nederland zijn geregistreerd. Daarnaast zijn de cijfers van het College voor de Rechten van de Mens in de Monitor opgenomen. In dit digitale exemplaar van de Monitor is een cijfermatig overzicht van het aantal meldingen voor Oost-Nederland opgenomen. Voor cijfers per gemeente verwijzen wij u graag naar discriminatieoost.nl. De cijfers geven een beeld van het aantal burgers en professionals die in aanraking zijn geweest met discriminatie en daarbij de hulp van de politie en/of de ADV's hebben ingeschakeld.

Sterke stijging discriminatiemeldingen in 2020

Discriminatie is een hardnekkig maatschappelijk patroon. Bij de politie zijn in 2020 in totaal 906 meldingen geregistreerd, dit zijn meldingen van inwoners en de meldingen van mensen met een publieke taak bij elkaar opgeteld. Bij de ADV's in Oost-Nederland * hebben 937 inwoners van het werkgebied een melding gedaan. Registraties van discriminatie vormen slechts het topje van de ijsberg. Veel incidenten worden niet herkend als discriminatie of worden niet gemeld bij een van de genoemde instanties. Uit onderzoek van het SCP ('Ervaren discriminatie in Nederland II', maart 2020) blijkt dat slechts 3% van de ervaringen van discriminatie wordt gemeld bij een instantie die beroepsmatig discriminatie registreert.

Het aantal meldingen en registraties van discriminatie is desondanks in 2020 sterk gestegen. Met name discriminatie op grond van herkomst (huidskleur en afkomst) werd meer gemeld. Dit kan niet los worden gezien van de Black Lives Matter-demonstraties en de groeiende maatschappelijke aandacht voor racisme. Daarnaast kwamen veel meldingen binnen die op een of andere manier verband houden met corona. Het gaat dan met name om mensen met een Oost-Aziatische achtergrond, die werden uitgescholden voor bijvoorbeeld 'corona' of 'coronachinees', die belachelijk werden gemaakt of bespuugd, genegeerd of als paria werden behandeld door winkelmedewerkers. Andere meldingen kwamen van mensen die vanwege een handicap of chronische ziekte geen mondkapje kunnen dragen en discriminatie hebben ervaren in bijvoorbeeld winkels.

Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen

Gemeenten hebben de taak de gemeentelijke antidiscriminatievoorziening toegankelijk te maken voor haar inwoners. Deze voorzieningen bieden een laagdrempelig, onafhankelijk meldpunt waar inwoners incidenten kunnen melden. Tevens voorziet de voorziening in bijstand en bemiddeling bij incidenten.

¹ Brief van 20 december 2018 betreffende de Rapportage discriminatieklachten over 2018 met kenmerk 2018-0000903300 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan het college van burgemeester en wethouders. Deze brief is op te vragen bij het lokale Meldpunt.

* Van ADV Deventer zijn het aantal meldingen onbekend

Aan de vraag om voorlichting, lokaal onderzoek en deskundigheidsbevordering wordt invulling gegeven door inzet van de expertise vanuit deze voorzieningen.

Samenwerking

Discriminatie-incidenten willen we als ADV's, politie én OM tijdig en op effectieve wijze samen oppakken, de voortgang van monitoren en bewaken, en slachtoffers van discriminatie zo goed mogelijk te ondersteunen bij de uitoefening van hun rechten. In Oost-Nederland werken we daar samen aan, overleggen regelmatig en bundelen zo kennis en deskundigheid. Soms is het effectief om strafrechtelijk toe te passen. Indien bij andere misdrijven óók gediscrimineerd geldt de OM-aanwijzing dat een hogere straf geëist wordt. Het strafrecht stelt maar een beperkt aantal discriminerende gedragingen strafbaar. Discriminatie op grond van leeftijd bijvoorbeeld komt regelmatig voor op de arbeidsmarkt, maar de grond 'leeftijd' is niet opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Mensen die leeftijdsdiscriminatie willen melden, kunnen wel terecht bij het antidiscriminatiebureau of bij het College voor de Rechten van de Mens. Uit onderzoek weten we dat maar 1 op de 8 personen discriminatie meldt. Een groot deel van de ervaren discriminatie blijft buiten beeld. Bij geweldsdelicten waar discriminatie mogelijk een rol speelt, vervolgt het OM strafrechtelijk waar het kan. De bestrijding van discriminatie heeft onverminderd prioriteit.

Publicatie van cijfers

Het landelijke multi-agencyrapport *Discriminatiecijfers Nederland 2020* wordt eveneens op 24 juni gepubliceerd, maar bevat geen cijfers van uw gemeente. Dit landelijke multi-agencyrapport vindt u terug op discriminatie.nl.

Hulp vinden bij incidenten

U leest in de Monitor dat gemeenten een belangrijke bijdrage kunnen leveren in de vindbaarheid van de instanties die lokaal hulp bieden. Discriminatie vraagt namelijk om een lokale aanpak². De complexiteit is vaak groot en vraagt om een multidisciplinaire benadering. In de aanpak en registratie van ervaren discriminatie zijn het OM, de Politie en de Meldpunten belangrijke ketenpartners.

Bewustwording

Om artikel 1 van onze Grondwet 'gelijke kansen voor iedereen' uit te dragen, is bewustwording van (eigen)vooroordelen een eerste stap. Gemeenten hebben wettelijke taken op het gebied van sociale veiligheid, waaronder het inzetten van preventie. Door vanuit een integrale visie antidiscriminatiebeleid te implementeren, worden de krachten gebundeld om samen discriminatie te bestrijden. De gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (de Meldpunten) hebben daarin al vele jaren samen met Politie en OM een belangrijke taak.

Uw ADV komt graag bij u langs om de monitor en de mogelijkheden om discriminatie te voorkomen en te bestrijden, verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Politie, Openbaar Ministerie, ADV Vizier Oost-Nederland en ADV Artikel 1 Noordoost-Gelderland

² Kamerbrief van 26 april 2018 inzake kabinetsaanpak en voortgangsrapportage over het nationaal actieprogramma tegen discriminatie, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/04/26/kamerbrief-inzake-kabinetsaanpak-en-voortgangsrapportage-over-het-nationaal-actieprogramma-tegen-discriminatie>